

Huvudman
Friskolan Öland AB
Organisationsnummer: 5590250949
styrelsen@olandsfriskola.net

2023-05-25
Dnr SI 2022:6164

Rektor
susanne@olandsfriskola.net

Beslut

efter tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning vid Ölands friskola belägen i Mörbylånga kommun med Friskolan Öland AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på Ölands friskola. Syftet är att granska skolors arbete för att skapa en tillgänglig lärmiljö som en del i en inkluderande utbildning, med särskilt fokus på de utmaningar i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen inriktas mot grundskolans årskurser 7-9.

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. I bilaga 1 och 2 återfinns fakta om skolan samt mer information om hur granskningen genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas. En skriftlig redovisning av utvecklingsarbetet begärs då också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning kan Skolinspektionen lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ölands friskola i följande utsträckning:

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Rektorn skapar i flera delar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver, tillsammans med personalen, följa upp och ytterligare tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen i arbetet med att tillgängliggöra utbildningen, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Undervisningen präglas i flera delar av tillgänglighet, så att de konsekvenser

som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas, men utvecklingsområde finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn och i samverkan med personal i elevhälsan, utveckla arbetet ytterligare med att skapa en pedagogiskt tillgänglig undervisning, utifrån ett fokus på elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **27 november 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 4) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:6164) i de handlingar som sänds in samt ange skolans och huvudmannens namn.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

I vilken utsträckning skapar rektor förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas?

Inom detta område granskas hur rektor förankrar en värdegrund som bygger på alla elevers lika värde där olikheter ses som en tillgång och där ett tillgänglighetsperspektiv finns med vid relevanta beslut. Vidare granskas om rektor leder ett systematiskt arbete för en tillgänglig lärmiljö som särskilt motverkar de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter. I det ingår att organisera verksamheten så att nödvändiga förändringar möjliggörs samt att rektor skapar förutsättningar för att personalen ska kunna implementera nyvunna kunskaper i ett kollegialt lärande.

Området omfattar även om rektor identifierar behov av kompetensutveckling och ser till att åtgärder vidtas för att stärka personalens kompetens i att upptäcka och undanröja hinder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter i elevernas lärmiljö samt om rektor skapar förutsättningar för personalen att delta i sådan kompetensutveckling.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn skapar i flera delar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn förmedlar en målsättning som utmärks av att skolan ska ge alla elever de förutsättningar som de behöver. Vidare leder rektorn skolans arbete för att identifiera och motverka hinder för en tillgänglig lärmiljö och fattar även nödvändiga beslut om insatser för att undanröja hindren. Rektor har även sett till att det finns en roll- och ansvarsfördelning för tillgänglighetsarbetet, men granskningen visar att den ännu inte fullt ut tillämpas på det sätt som är avsett. Genom sin organisering av verksamheten ser rektorn emellertid till att det finns förutsättningar för en kollegial samverkan, bland annat utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Bedömningen grundar sig också i att rektorn kontinuerligt tar reda på personalens behov av kompetensutveckling för att kunna upptäcka och undanröja hinder för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Härtill ger rektorn personalen goda förutsättningar att delta i de kompetensutvecklingsinsatser som genomförs och ser även till att kunskaper förmedlas inom kollegiet för att öka kunskaperna om neuropsykiatriska svårigheter.

Målsättning och arbetsprocesser

Granskningen visar att rektorn förmedlar en målsättning om att skolan, med utgångspunkt i elevers olika behov, ska ge alla elever de förutsättningar som de behöver. Rektorn beskriver i intervju att de tillsammans är bra på att fullfölja skolans uppdrag att möta elevers olika behov genom att vara flexibla och lyhörda för elevers olikheter, däribland elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Enligt rektorn förmedlar de i skollärdningen att alla i personalen behöver vara anpassningsbara efter de behov som eleverna kan ha, och att utbildningen ska vara likvärdig för alla elever. Detta genom att alla elever ska känna sig trygga i skolan och få sitt stödbehov tillgodosett, men också genom att det ska råda en övergripande gemensam struktur och tydlighet i undervisningen. Både personal i elevhälsan och lärare berättar att rektorn är tydlig med att alla elever både kan och vill klara skolan om de bara får de rätta förutsättningarna. Därför behöver de se till att varje elev får möjlighet att nå sin fulla potential och känna trygghet i skolan. De beskriver även att rektorns målsättning är vägledande i de beslut som rektorn fattar på såväl individ- som organisatorisk nivå. Bland annat i fråga om hur resurser och personal fördelas eller omfördelas, för att skapa en tillgänglig lärmiljö.

Vidare visar granskningen att rektorn leder skolans arbete för att identifiera och motverka hinder för en tillgänglig lärmiljö. Enligt intervjuer med rektorn, personal i elevhälsan och lärare har rektorn skapat rutiner för att på olika sätt ta reda på elevers behov, som ett led i att också kunna identifiera eventuella hinder i lärmiljön. I rutinerna ingår att skollärdningen träffar alla nya elever tillsammans med vårdnadshavare, inför det att eleverna ska börja i årskurs sju. Här ingår att ta reda på både vad som fungerar bra för elever i skolan och vilket stödbehov de har. Tillsammans med skolans speciallärare och specialpedagog träffar rektorn också personal från överlämnande skolor för att få deras bild av elevers behov. Vidare har mentorerna ett tidigt utvecklingssamtal med elever och vårdnadshavare under höstterminen för att ta reda på om det finns några behov som ännu inte tillgodosetts. Både rektorn och övrig intervjuad personal på skolan beskriver också att deras arbete med att identifiera hinder i lärmiljön bygger på att de lär känna eleverna. Det gör de genom att samarbeta med eleverna och uppehålla sig i samma utrymmen som eleverna, även under rasterna. Rektorn berättar också att de på ett systematiskt sätt följer upp och tar reda på vilka eventuella hinder som uppstår i utbildningen för eleverna, ofta med fokus på de elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Utifrån de behov som rektorn har identifierat har rektorn i dialog med personalen exempelvis fattat beslut om att elever ska ha fasta placeringar i klassrummen och att lärare ska strukturera sina lektioner på liknande sätt, där innehåll och instruktioner alltid ska framgå tydligt på tavlan.

I inkommen dokumentation och av samtliga intervjuer framkommer att skolans arbetssätt är utformat så att undervisningen är indelad i olika perioder med så kallad tema- respektive bastid. Under hälften av läsåret har eleverna bastid och följer då ett schema med lektioner i varje ämne. Under den andra hälften av läsåret, vilket

utgör cirka tre temaperioder per termin, arbetar eleverna istället ämnesövergripande och mer koncentrerat med färre ämnen. Enligt rektorn utgör deras arbetsätt en del i skolans systematiska arbete för att identifiera och motverka hinder i lärmiljön. Exempelvis berättar rektorn att de lärare som ansvarar för ett tema tillfälligt bildar ett arbetslag som samplanerar. Temaarbetslagens möten genomförs i samverkan med specialpedagog eller speciallärare. Under mötena säkerställs att alla lärare får kunskap om vilka behov av anpassningar som finns i elevgruppen. I arbetet ingår också att kontinuerligt följa upp och utvärdera hur temaarbetet fungerar, i samverkan med eleverna. Oavsett om undervisningen bedrivs som bas- eller tematid har eleverna så kallad projekttid, även kallad flextid, under sammantaget sju schemapositioner per vecka. Dessa är förlagda under de första och sista schemapositionerna av skoldagarna och enligt lärare ska eleverna närvara under minst fyra av dessa tillfällen. Lärare berättar vidare att eleverna då är indelade i årskursblandade grupper och att de arbetar med varje projekt under sex veckor.

Sammantaget innebär således skolans arbetssätt att elever byter både schema och grupper flera gånger under ett läsår. Enligt skolläda och övrig personal är de medvetna om att dessa kontinuerliga förändringar skulle kunna utgöra ett hinder för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn säger att de genom sitt nära samarbete istället ser till så att deras arbetssätt gynnar eleverna, då de ständigt följer upp hur skolarbetet fungerar och gör förändringar när det behövs. Exempelvis berättar rektorn att de under sin löpande uppföljning har sett ett behov av mer stöd inom ett ämne och har därför omfördelat resurser och storlek på grupper. Lärare och personal i elevhälsan berättar vidare att de alltid gör väl genomtänkta gruppindelningar. Det är specialläraren tillsammans med rektorn som gör gruppindelningar och sedan för en dialog med lärarna, och även med vissa av eleverna. Vid formerandet av grupper utgår de ifrån behov hos enskilda elever. Personal i elevhälsan berättar att det exempelvis finns elever som inte i första hand behöver lära känna alla andra elever på skolan, utan snarare behöver en trygghet bland färre elever och att det därför finns elever som alltid får ingå i samma grupp.

Granskningen visar att rektorn har sett till att det finns en roll- och ansvarsfördelning för tillgänglighetsarbetet, men den tillämpas inte alltid på det sätt som är avsett. Enligt rektorn finns det en tydlig ansvarsfördelning för skolläda och elevhälsans funktioner. Det finns även en arbetsbeskrivning för mentorer, som bland annat ska fungera som förstahandskontakt med vårdnadshavare och föra vidare information om elevers behov till undervisande lärare. Även lärare säger att de i grunden utgår från denna ansvarsfördelning, och att de i första hand också vänder sig till en elevs mentor om det uppstår svårigheter i undervisningen. I egenskap av mentorer säger lärare emellertid att de också förmedlar delar av sitt arbete eller elevkontakter vidare till specialläraren eller specialpedagogen. Lärare säger att det bland annat händer om en elev söker sig mer till någon annan personal än mentorn, såsom exempelvis specialläraren, eller om situationen kräver en nära och tät kontakt med vårdnadshavare. Både lärare och personal i elevhälsan berättar också

att specialläraren eller specialpedagogen ofta tar ett större ansvar för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter, och att de även är mentorer för en del av eleverna. Lärare berättar vidare att de vet i vilka ärenden som de ska vända sig till olika funktioner, såsom skolans kurator, men att de ofta går till rektorn och frågar först. Enligt personal i elevhälsan har de en ansvarsfördelning som de utgår ifrån, men det blir ändå inte alltid tydligt vem som ska göra vad. De berättar att specialläraren och specialpedagogen ofta blir involverade i lärares arbetsuppgifter, och att de ibland behöver prata med lärare om vad som ingår i deras respektive roller. De säger vidare att eftersom de medverkar i undervisningen kommer elever ofta direkt till dem vilket gör att de som speciallärare och specialpedagog tar ansvar för arbetsuppgifter som egentligen ingår i mentors roll. De beskriver att de utför ett stort arbete, bland annat i förhållande till elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Även om specialpedagog och speciallärare ibland utför det uppdrag som egentligen ligger i mentorsrollen arbetar de för att lärarna i högre utsträckning ska ta det ansvar som ligger på dem i tillgänglighetsarbetet.

Härutöver visar granskningen att rektorn genom sin organisering av verksamheten ser till att det finns förutsättningar för en kollegial samverkan. Av inkommen dokumentation och intervjuer med skolledning, elevhälsa och lärare framgår att alla lärare utgör ett gemensamt arbetslag. På skolan har de personalmöte varje vecka, där all pedagogisk personal och skolledning deltar. Varannan vecka arbetar de med temaplanering i grupper, med fokus på undervisningens utformning, anpassningar och tillgänglighet för alla elever. Varannan vecka leder rektorn personalmötet utifrån ett fokus på såväl organisation, som enskilda elevers behov. Enligt lärare och personal i elevhälsan för de alltid en gemensam dialog om de behov som de identifierar i verksamheten och de arbetar också tillsammans med att hitta lösningar. Samtidigt säger lärare att även om de ger varandra råd under mötestid, så reflekterar de även ofta mer spontant tillsammans och delger varandra tips i arbetsrummet. De beskriver även att de har ett samarbete med och får viss handledning av specialläraren och specialpedagogen, men dock i olika omfattning. Rektorn och personal i elevhälsan säger att specialläraren och specialpedagogen har ett handledande uppdrag, men inte utifrån en stående mötestid. Istället är lärare uppmanade att ta kontakt när de behöver och ofta ger de handledning som en del av det dagliga arbetet. Rektorn berättar vidare att elevassistenterna har handledningsmöte varannan vecka, då de får handledning av såväl rektorn som speciallärare och specialpedagog men också av ämneslärare. Som en följd av att rektorn deltar i alla mötesforum på skolan, säger sig rektorn också fungera som en länk mellan personalen. Detta genom att rektorn lyssnar in och vid behov för vidare information mellan olika grupper och funktioner.

Kompetensutveckling

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt och genom ett nära samarbete med lärare och personal i elevhälsan tar reda på vilka behov av kompetensutveckling som personalen har. Av intervju med såväl rektorn som lärare och representanter

för elevhälsan framgår att rektorn efterfrågar personalens behov av kompetensutveckling, för att bland annat öka kunskapen om neuropsykiatriska svårigheter. Rektorn frågar bland annat lärare i samband med medarbetarsamtal, men för också en ständig dialog med lärare och personal i elevhälsan utifrån de behov som rektorn själv identifierar i verksamheten. I samtliga intervjuer framkommer att rektorn är närvarande i verksamheten och även delaktig i de mötesforum som finns för personalen, då de bland annat diskuterar insatser för att höja kompetensen. Både lärare och personal i elevhälsan framhåller att rektorn är lyhörd för de behov och initiativ till kompetensutveckling som de lyfter fram. Rektorn beskriver vidare att de behov som de identifierar utgår från ett elevperspektiv, bland annat genom att rektorn är uppmärksam på hur elever klarar att ta del av undervisningen.

Granskningen visar även att rektorn ser till att kompetensutvecklingsinsatser genomförs utifrån de behov som finns i verksamheten. I detta ingår såväl kunskaper om neuropsykiatriska svårigheter som kompetens om tillgängliga lärmiljöer. Av inkommen dokumentation och intervjuer med rektorn, personal i elevhälsan och lärare framgår flera exempel på kompetensutvecklande insatser som har genomförts under det senaste läsåret. Exempelvis har all personal läst litteratur om elever som utmanar och de har även gemensamt ägnat tid åt så kallade case studier. Vidare har förstelärarna lett en studiedag med all personal kring förståelsen för och bemötandet av utmanande beteende. Några i personalen har också deltagit i olika kurser som har handlat om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ett strukturerat arbete i skolmiljön och om talängslan. Rektorn och lärare berättar vidare att de under föregående läsår bland annat har fokuserat på den fysiska lärmiljön och i samband med detta har de gjort studiebesök på en nybyggd skola. Personal i elevhälsan beskriver i intervju att kompetensutvecklingen på skolan nästan alltid relaterar till tillgängligheten i verksamheten på något sätt. De berättar även att skolans specialpedagog och speciallärare har haft återkommande genomgångar med lärare och elevassistenter om innebörden av olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Enligt rektorn och personal i elevhälsan har det också ingått i kompetensutvecklingsinsatserna att regelbundet förmedla kunskap om hur neuropsykiatriska svårigheter kan yttra sig på olika sätt för flickor respektive pojkar, dels i förhållande till olika funktionsnedsättningar, dels utifrån elever som utmanar. Enligt lärare behöver de emellertid prata mer på skolan om elevers möjligheter till en tillgänglig lärmiljö, utifrån eventuella skillnader mellan flickor och pojkar.

Vidare ser rektorn till att personalen har goda förutsättningar att både delta i kompetensutvecklingsinsatser och att förmedla de kunskaper som de förvärvar till sina kollegor. Rektorn beskriver att skolledningen i samverkan med personalen ser till att möjligheterna till kompetensutveckling kommer alla till del. Detta utifrån hänsyn till såväl skolans som personalens behov och intresse. Exempelvis skickade rektorn ut information om den utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som nämnts ovan till alla och de två ur personalen som var intresserade fick delta i utbildningen. Rektorn, personal i elevhälsan och lärare berättar vidare att

det ingår som en del i att ha fått möjlighet till kompetensutveckling att också dela ny kunskap med kollegiet, exempelvis genom en presentation under ett personalmöte. Representanter för elevhälsan berättar att de då behöver tänka efter och beskriva vad som är ny kunskap och hur den kunskapen kan komma till användning på skolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver, tillsammans med personalen, följa upp och ytterligare tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen i arbetet med att tillgängliggöra utbildningen, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionens granskning visar att det finns en roll- och ansvarsfördelning på skolan, men att denna inte alltid tillämpas på det sätt som är avsett. Istället får skolans speciallärare och specialpedagog ofta ta ansvar för delar av arbetsuppgifter som åligger undervisande lärare och/eller mentorer. Eftersom roll- och ansvarsfördelningen inte alltid tillämpas på avsett sätt kan det bli ottydligt vem som faktiskt tar ansvar för att identifiera och motverka hinder i lärmiljön för enskilda elever, vilket kan leda till att beslutade insatser inte genomförs. Vidare riskerar delar av det stöd som skulle kunna ges inom ramen för undervisningen istället att förläggas som enskilda stödinsatser.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i samverkan med lärare och personal i elevhälsan inleder ett utvecklingsarbete som syftar till att säkerställa att skolans roll- och ansvarsfördelning också efterföljs. Rektorn kan förslagsvis inleda arbetet med att ta reda på i vilken utsträckning och på vilka sätt som skolans roll- och ansvarsfördelning efterföljs respektive inte efterföljs, och vad som är anledningen därtill. Med den kunskapen som grund kan rektorn i samverkan med personalen besluta om vilka delar av ansvarsfördelningen som eventuellt behöver förtydligas. Det kan också handla om att reda ut huruvida det finns arbetsuppgifter som specialläraren och specialpedagogen bör lämna tillbaka till den eller de som har det utpekade ansvaret. I arbetet kan det här till ingå att göra eventuella revideringar av skolans roll- och ansvarsfördelning i arbetet med att säkerställa en tillgänglig utbildning för alla elever.

I vilken utsträckning präglas undervisningen av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas?

Inom detta område granskas hur lärarna, tillsammans med specialpedagogisk personal, arbetar för att göra undervisningen pedagogiskt tillgänglig med särskilt fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Granskningen omfattar vidare om lärarna arbetar med att skapa en motiverande och engagerande undervisning utifrån olika elevers behov.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en socialt tillgänglig undervisning genom att främja delaktighet, samspel och gemenskap. Detta innefattar om lärarna genomför undervisningen på ett sätt som underlättar sociala situationer utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Vidare om personalen ser till att olikheter framhålls som något positivt där eventuella negativa attityder kopplade till neuropsykiatriska svårigheter synliggörs och problematiseras.

Granskningen omfattar också om lärarna arbetar för en fysisk tillgänglig undervisning utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter, det vill säga att aspekter som ljus, ljud, luft, visuell miljö och framkomlighet är omhändertagna och ordnade för att ge stöd till elevernas lärande.

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen präglas i flera delar av tillgänglighet så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas, men utvecklingsområde finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att lärare tar reda på vilka behov elever med neuropsykiatriska svårigheter har och tar hänsyn till de behoven vid utformningen av undervisningen. Lärare utformar visserligen också undervisningen utifrån en gemensam övergripande struktur, men ännu är inte undervisningen fullt ut pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Däremot arbetar lärare kontinuerligt för att elever ska känna motivation för skolarbetet. I samverkan med övrig personal på skolan arbetar lärare även för att stärka den sociala lärmiljön. Dessutom genomför de undervisningen på ett sätt som främjar samspel och underlättar sociala situationer för elever. Bedömningen grundar sig också i att lärare arbetar, i samverkan med övrig personal, för att framhålla olikheter som något positivt och för att motverka eventuella negativa attityder. Härutöver tar lärare den fysiska lärmiljön i beaktande när de planerar undervisningen utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter.

Pedagogisk tillgänglighet

Granskningen visar att lärare tar reda på vilka behov elever med neuropsykiatriska svårigheter har och tar hänsyn till de behoven vid utformningen av undervisningen. Som beskrivits ovan håller lärare sig informerade om elevers olika behov genom de

informationsinsatser som elevhälsans personal håller i, men också genom den information som de får om elever utifrån överlämningar från tidigare skolor och i samtal med elever och vårdnadshavare. I intervju med lärare framgår även att de under delar av skoldagen, i samband med flextiden under morgon och eftermiddag, har färre elever i grupperna och att de vid dessa tillfällen har möjlighet att prata med var och en av eleverna för att ta reda på deras behov. Lärare och personal i elevhälsan berättar vidare att skolans arbete med olika temaperioder alltid inleds med ett "lära-känna-tema" i årskurs sju. Detta både för att lärarna ska lära känna eleverna och för att eleverna ska lära känna skolan och varandra. Vid det här första tematillfället är det färre lärare involverade, än under andra temaperioder, och dessa lärare förmedlar information om enskilda elevers behov och hur det fungerar i elevgruppen till övriga i personalen. Härutöver framgår av intervjuer med såväl personal som elever att eleverna har mentorer som stämmer av med eleverna hur det fungerar och vid behov förmedlar vidare information till andra lärare. Alla elever tillhör också en åldersblandad mentorsgrupp som träffas varje vecka. För en del elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter och som behöver en tät mentorskontakt har specialläraren ett särskilt mentorsansvar. Här ingår bland annat att fungera som stöd i klass och enskilt och att samverka med lärare i samband med lektioner.

Granskningen visar vidare att lärare utformar undervisningen på ett sätt som utgår från en övergripande struktur, men att undervisningen ännu inte är fullt ut pedagogiskt tillgänglig för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Av inkommen dokumentation, lektionsobservationer och samtliga intervjuer framgår att lärare inleder lektioner enligt en gemensam övergripande struktur. I den gemensamma strukturen ingår att lärare samlar in elevers mobiler, ser till att elever sitter på sina bestämda platser samt presenterar lektionens innehåll och tidsramar i text och tal. Både rektorn och lärare säger emellertid att dessa överenskommelser inte följs fullt ut, men att det är ett pågående arbete där lärare också påminns om att följa strukturen. I arbetet med att skapa en gemensam struktur har även ingått att utforma innehållet på skolans digitala lärplattform på ett likvärdigt sätt. Detta både för att eleverna ska känna igen sig och hitta bland materialet och för att elevassistenter ska kunna ge ett relevant stöd till elever. Representanter för elevhälsan säger att detta har förbättrat tydligheten, på ett sätt som gör att elever vet vad de ska arbeta med. Lärare berättar vidare att det ingår i strukturen på skolans digitala lärplattform att informera om prov på ett tydligt sätt, så att det också framgår vad elever kan läsa på inför provet. Lärare säger även att det ingår att se till att det finns inläst material och läromedel för elever att tillgå. Lärare tillstår dock att även om planen är att elever ska ha tillgång till inlästa läromedel, så har de ännu inte det fullt ut. Enligt rektorn har en del, men ännu inte alla, lärare kommit långt i arbetet med att skapa tillgänglighet via sina läromedel. Genom att vara närvarande i verksamheten och göra lektionsbesök regelbundet säger rektorn att skolledningen har

skapat sig en god bild av i vilken utsträckning lärare ser till att pedagogiska hjälpmedel inte bara blir ett erbjudande utan också används av elever. Enligt representanter för elevhälsan används tidvis speciallärares och specialpedagogens stödfunktioner i väl hög utsträckning, snarare än att lärare tillser att undervisningen blir tillgänglig genom att den är tydlig i alla delar. De beskriver att lärare exempelvis skulle behöva ge mer kortfattade och tydliga instruktioner, gärna i punktform, och även ge mer strukturstöd till elever i deras skrivande. Representanter för elevhälsan beskriver vidare att mer övergripande anpassningar hade kunnat fungera som stöd till fler elever som behöver det. Enligt elevhälsan har inte alla lärare en full förståelse för de konsekvenser som det kan få för elever som har behov av förutsägbarhet och tydlighet, om undervisningen inte utformas på ett tillräckligt tillgängligt sätt.

Av intervjuer med både lärare och rektorn framgår emellertid att lärare ger elever visst stöd i att planera och strukturera sitt skolarbete. Vidare ger lärare eleverna möjligheter att visa sina kunskaper. Lärare berättar exempelvis att en del elever kan ha svårt att avgöra under vilka tillfällen av flextiden som de ska delta. Då är det elevens mentor som hjälper eleven att ta dessa beslut. För elever som behöver mer stöd för att strukturera upp sitt skolarbete, vilket även omfattar elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter, har mentorn så kallade struktursamtal varje vecka. Rektorn och lärare berättar att detta är enskilda möten då mentorn exempelvis går igenom elevens schema och påminner om när eleven har idrott och hälsa eller läxor och eventuella prov. I samtliga intervjuer med såväl elever som personal framgår även att lärare ser till att elever får möjlighet att visa sina kunskaper på ett varierat och behovsanpassat sätt. Lärare ger som exempel att elever, utöver enskilda skriftliga prov, får göra muntliga prov eller inlämningsuppgifter alternativt seminarielikande inspelningar. Personal i elevhälsan beskriver vidare att de alltid prioriterar att vara tillgängliga som stöd för elever som behöver det i samband med provsituationer. Det kan handla om att ge stöd till elever som behöver viss hjälp med att förstå frågor och elever som upplever en oro vid provsituationer. Enligt inkommen information och personalintervjuer får en del elever också stöd i delar av skolarbetet av elevassistenter. Lärare berättar att stödet exempelvis utgörs av att elever får hjälp med att komma i rätt tid till rätt klassrum och att kunna fokusera på sina uppgifter under lektionen. Elevassistenter kan också uppmärksamma lärare på om elever kan vara i behov av en kortare paus.

Granskningen visar här till att lärare arbetar med att elever ska känna motivation för skolarbetet genom att både visa på ett eget engagemang och utgå ifrån elevers intressen i delar av undervisningen. Lärare beskriver i intervju att de ständigt arbetar med att skapa motivation bland elever, bland annat genom att visa att de själva tycker om både själva arbetet samt kollegor och elever. De beskriver vidare att deras arbetssätt med tema- och bastid naturligt skapar en variation i skolarbetet, där de aktivt försöker se till att praktiska och teoretiska inslag kan kombineras. Lärare berättar också att de försöker utgå från exempel som fångar eleverna och relaterar

till händelser och situationer som är aktuella för eleverna och som de kan anknyta till. Under skolans temaperioder har elever också färre ämnen att fokusera på, vilket lärare beskriver som en fördel för elever som exempelvis kan ha ett specifikt eller snävt intresse, eftersom de då kan vinkla delar av arbetets utformning efter elevers behov och intresse. Personal i elevhälsan säger att det ständigt pågår ett arbete på skolan för att alla lärare ska jobba medvetet med olika strategier för att motivera elever. De berättar emellertid att det tidvis uppstår situationer då skolans specialpedagog eller speciallärare får ta över och fortsätta arbetet med att motivera elever, för att få en del elever att kunna slutföra ett temaarbete. Både rektorn och lärare berättar att de för en dialog kring balansen mellan att ha intresseväckande inslag i undervisningen samtidigt som de arbetar för att skapa en övergripande struktur och gemensam inledning på lektioner. Detta eftersom vissa lärare ser en risk i att ett alltför inrutat arbete kan uppfattas som tråkigt, även om en del elever också behöver den förutsägbarhet som det ger. Enligt lärare vill de försöka bibehålla en viss flexibilitet i undervisningen för att kunna göra vissa saker när möjligheter uppstår, som att exempelvis besluta om en friluftsdag med kort varsel för att kunna utnyttja vinterförhållanden. De berättar att de är medvetna om att förändringar kan ge upphov till svårigheter för en del elever och att de därför alltid kontrollerar med specialläraren och specialpedagogen hur de ska göra för att det ska fungera för alla. Vidare kan elevassistenter få i uppdrag att möta upp och stötta elever i sådana situationer.

Social tillgänglighet

Granskningen visar att lärare i samverkan med övrig personal på skolan arbetar för att stärka den sociala lärmiljön, genom att aktivt arbeta för att främja goda relationer mellan personal och elever. Av såväl observationer som personal- och elevintervjuer framgår att lärare är tillgängliga för elever under hela skoldagen. Rektorn säger att personalen pratar mycket om betydelsen av goda relationer, inte minst för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. De arbetar alltid för att skapa goda relationer till eleverna genom att exempelvis vara närvarande bland eleverna under både lektioner och raster, för att på så sätt lära känna eleverna. Härtill beskriver rektorn att elevassistenter har en viktig funktion för att en del elever ska kunna vara en del av den sociala gemenskapen, utan att det uppstår missförstånd, och genom sitt arbete förebygger de risker för utanförskap. Enligt lärare är en förutsättning för att skapa en socialt tillgänglig lärmiljö att just lära känna eleverna. De beskriver vidare att möjligheterna till att lära känna varandra underlättas av att det är en liten skola och att det också innebär att eleverna vet att lärarna har god kännedom om deras behov.

Granskningen visar också att lärare kontinuerligt genomför undervisningen på ett sätt som främjar samspel och underlättar sociala situationer för elever. Av lektionsobservationer, intervju med rektorn, personal i elevhälsan och lärare framgår att lärare ger elever goda möjligheter att lära i samspel med andra. Lärare tar exempelvis elevers behov och förutsättningar i beaktande vid planering av gemensamma

lektionsaktiviteter, där elever exempelvis kan få ansvara för olika delar av ett gemensamt arbete utifrån intresse och förmåga. Elever kan också få i uppgift att arbeta mot ett konkret mål tillsammans, snarare än att var och en ska redovisa en uppgift enskilt. Lärare beskriver dock att det är viktigt att de tar ansvar för att leda arbetet, och att de i samråd med skolledning och elevhälsa därmed också tar beslut om var och tillsammans med vem som elever ska sitta i klassrummet och i vilka olika gruppkonstellationer som de ska ingå. Även lärare som tidigare förhållit sig kritiska till att fatta beslut om elevers placering i klassrummet säger att detta är till stort stöd för en del elever. Enligt personal i elevhälsan gör lärare gruppindelningar i samråd med dem, med olika syfte i åtanke men alltid utifrån en tydlig avsikt. Vid grupparbete kan elever exempelvis delas in i grupper med syftet att lära känna och bli trygga med fler elever, men syftet kan också vara att elever ska utmanas i sitt lärande av de andra i gruppen. Personal i elevhälsan beskriver vidare, liksom lärare och rektorn, att när de gör klassrumsplacering eller delar in eleverna i olika gruppkonstellationerna utgår de alltid från de eleverna som har specifika behov, såsom elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Enligt personal i elevhälsan kan det vara en utmaning för en del elever, som exempelvis har svårt att hantera sociala sammanhang eller lätt blir störda av andra, att alltid vara i klassrummet tillsammans med övriga elever. Personal i elevhälsan säger att den trygghet som fasta placeringar skapar bidrar till att en del elever vågar mer än de annars hade gjort. Både lärare och personal i elevhälsan berättar emellertid att även om de alltid arbetar för att elever ska kunna vara med i klassrummet, så har de elever som tidvis behöver få gå undan för att arbeta enskilt eller avsides tillsammans med en elevassistent.

Härutöver arbetar lärare tillsammans med övrig personal för att framhålla olikheter som något positivt och för att motverka eventuella negativa attityder. Lärare beskriver att grunden till deras arbete är att alla elever ska känna varandra och att de arbetar för att skapa en vi-känsla på skolan. Vidare beskriver lärare att elever får möjlighet att både hitta och visa på sina egna styrkor under de olika temaperioderna och att elever därigenom kan få såväl en plats som status i gruppen. Både de elever som har intervjuats och personal i elevhälsan säger att lärare ser och visar omtanke om eleverna, och arbetar för att alla elever ska känna sig trygga tillsammans med andra. Enligt representanter för elevhälsan föregår personalen med gott exempel genom att alltid försöka bemöta eleverna på ett likvärdigt gott sätt. Rektorn beskriver att det rådande hårda samhällsklimatet kan ge upphov till hinder även i den sociala lärmiljön på skolan, bland annat för elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Personalen arbetar dock ständigt tillsammans med varandra och med eleverna kring hur de beter sig mot varandra. Arbetet syftar både till att skapa en trevlig stämning på skolan och till att elever aldrig ska behöva känna oro när de rör sig på skolan. Av intervjuerna framgår även att personalen under sin ständiga närvaro bland eleverna också är vaksamma på vad som sker mellan elever och alltid säger ifrån när det behövs.

Fysisk tillgänglighet

Granskningen visar att lärare tar den fysiska lärmiljön i beaktande när de planerar undervisningen utifrån kunskap om neuropsykiatriska svårigheter. Av intervjuer med rektorn, personal i elevhälsan och lärare framgår att lärare anpassar sin undervisning till de förutsättningar som respektive lektionssal ger. Exempelvis kontrollerar lärare tillgång till intilliggande salar för att elever ska kunna dela upp sig under vissa moment av undervisningen. Lärare planerar också för att elever som behöver det ska kunna gå undan och arbeta med delar av en uppgift i ett grupprum om de behöver arbeta ostört. Som framgått ovan arbetar personalen även på ett behovsbaserat sätt med elevers placering i klassrummet, vilket också är en del av deras arbete med att skapa en fysiskt tillgänglig lärmiljö. Personal i elevhälsan berättar exempelvis att någon lärare inte tyckte att elevers placering i klassrummet främjade deras samarbete i aktuellt ämne tillräckligt väl. Det ledde till att eleverna fick en annan placering i just det ämnet, vilket ökade elevernas möjligheter att samverka och stödja varandra i skolarbetet samtidigt som det gav ett ökat lugn i klassrummet. Något som i sin tur fick inflytande över elevers placering även i andra klassrum. Lärare berättar att elever i allmänhet inte blir tillfrågade om var i klassrummet de föredrar att sitta, men att de alltid frågar elever i behov av stöd, däribland elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter, vilket även elever beskriver i intervju. Enligt lärare gör de förändringar i möbleringen i den mån som de kan i salarna, men det är företrädesvis i vissa ämnen då eleverna är indelade i mindre grupper som de kan vara flexibla på så sätt att de exempelvis kan sitta samlade under lektionsinledningen. Samtidigt kan mindre salar eller vissa specialsalar ge upphov till vissa begränsningar i den fysiska lärmiljön. Detta dels för att det kan bli trångt i vissa salar och dels därför att utrustningen till viss del kan vara begränsad, såsom exempelvis avsaknad av White board i idrottssalen. Rektorn och personal i elevhälsan berättar vidare att de har identifierat att den fysiska lärmiljön, i samband med vissa moment under idrotten, har utgjort ett hinder för en del elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter. Det har lett till att de exempelvis har sett till så att det finns extra omklädningsrum att tillgå.

Härutöver framgår av lektionsobservationer och intervju med lärare att de har arbetat med att plocka undan i salarna för att olika saker inte ska ta fokus från undervisningen, vilket kan verka stödjande för elever som kan bli störda av för många intryck. I några salar finns det vidare ett par ståbord där elever kan få stå och arbeta om de önskar och behöver det, vilket enligt lärare inte nyttjas i lika stor utsträckning nu som då borden just köpts in. En del bord har också vänts in mot väggen för att skapa viss avskildhet. Som framgått tidigare har personalen under tidigare läsår haft ett särskilt fokus på den fysiska lärmiljön och de har bland annat köpt in filt-skärmar. Enligt lärare och personal i elevhälsan har emellertid inte skärmarna fungerat som det var tänkt och elever föredrar att få arbeta i grupprum istället för att sitta avskilt bakom en skärm.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn och i samverkan med personal i elevhälsan, utveckla arbetet ytterligare med att skapa en pedagogiskt tillgänglig undervisning, utifrån ett fokus på elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Skolinspektionens granskning visar att lärare visserligen arbetar utifrån en gemensam struktur i undervisningen som skapar såväl en tydlighet som en trygghet för elever som kan behöva denna typ av förutsägbarhet. Samtidigt framkommer i granskningen att alla lärare ännu inte har utvecklat sitt arbete på ett sådant sätt att arbetsformer och uppgifter blir fullt tillgängliga för alla elever. Detta riskerar att leda till att elever behöver ett mer utökat stöd av specialpedagogisk kompetens utöver klassrummet än vad de annars skulle behövt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn initierar ett arbete för att lärare i samverkan med elevhälsan utvecklar den pedagogiska tillgängligheten i undervisningen ytterligare. Utöver den övergripande struktur som redan används på skolan kan lärare också arbeta för att tydliggöra såväl ett strategi- som ett innehållsstöd. Det kan exempelvis handla om att utveckla arbetet med att ge instruktioner på ett varierat och tydliggörande sätt. Förslagsvis kan det också ingå att det lärmaterial som eleverna erbjuds ses över och vid behov kompletteras så att det blir tillgängligt, överskådligt och begripligt. Skolans fortsatta arbete kan med fördel utformas med stöd av Specialpedagogiska skolmyndigheten studiepaket om NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar).

På Skolinspektionens vägnar

2023-05-25

X Kristina Svensson

Kristina Svensson
Beslutsfattare
Signerat av: Kristina Svensson

2023-05-25

X Therése Mineur

Therése Mineur
Föredragande
Signerat av: Therése Mineur

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Sara Algulin deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Denna granskning genomförs i 30 skolor runt om i landet, i urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Ölands friskola belägen i Färjestaden i Mörbylånga kommun med Friskolan Öland AB som huvudman ingår i denna granskning. Enligt uppgifter från rektor går 153 elever på skolenheten under innevarande läsår, varav samtliga i årskurs 7-9.

Skolinspektionen granskade Ölands friskola den 18-19 april samt den 21 april 2023. Granskningen genomfördes av utredarna Therése Mineur och Sara Algulin.

Bilaga 2: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Elevintervjuer
- En gruppintervju med lärare
- En gruppintervju med elevhälsan
- En intervju med rektor
- Skriftlig information som har begärts in från rektorn
- Lektionsobservationer och observationer i lärmiljön

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från granskningen för faktakontroll.

Mer information om den tematiska kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolors arbete för en inkluderande utbildning - fokus på tillgänglighet i lärmiljön kopplat till neuropsykiatriska svårigheter \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/om-skolinspektionen/arbetsomraden/tematisk-kvalitetsgranskning)

Bilaga 3: Författningsstöd

Utgångspunkter

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga

att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför

svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Bilaga 4: Mall för huvudmannens redovisning

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver, tillsammans med personalen, följa upp och ytterligare tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen i arbetet med att tillgängliggöra utbildningen, utifrån ett fokus på neuropsykiatriska svårigheter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 2: Lärare behöver, under ledning av rektorn och i samverkan med personal i elevhälsan, utveckla arbetet ytterligare med att skapa en pedagogiskt tillgänglig undervisning, utifrån ett fokus på elever som kan ha neuropsykiatriska svårigheter.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: